

บทที่ ๒ คดีเลือกตั้ง

อ.อริคม อินทุพุฒิ
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา
๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘

ชุดที่ 4

คดีเลือกตั้ง

คดีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คดีเลือกสมาชิกวุฒิสภา

คดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

คดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
หรือรับเลือก

คดีสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่
และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

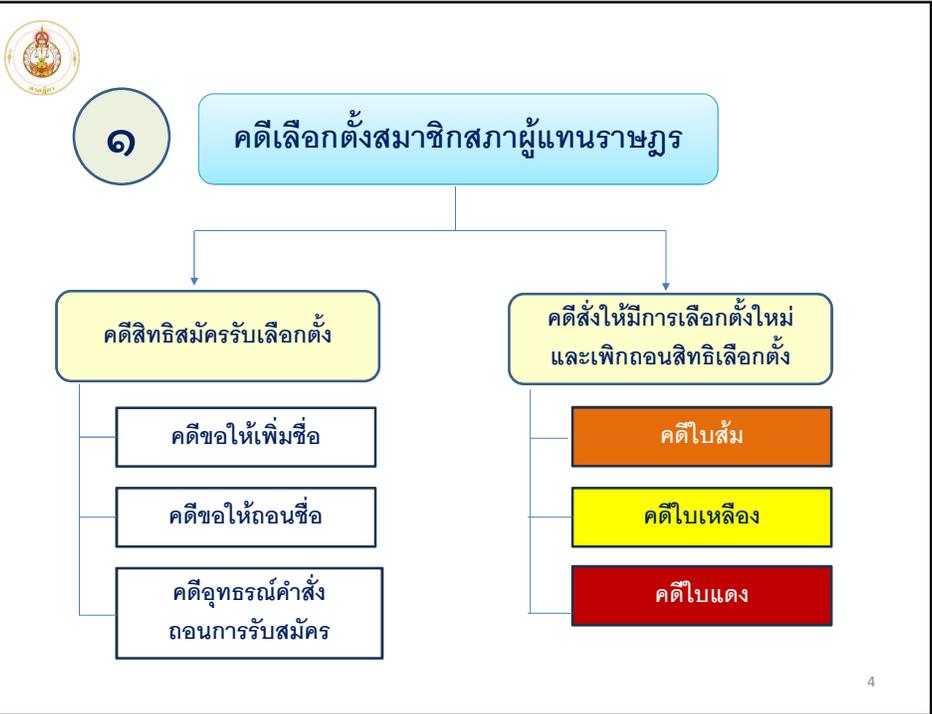

2

๑

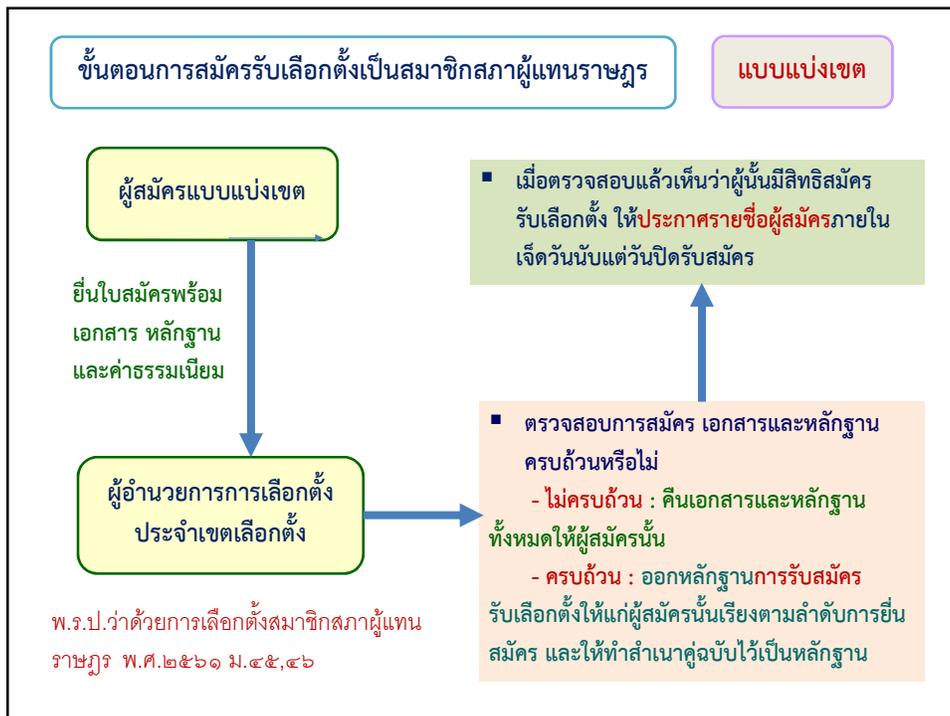
คดีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

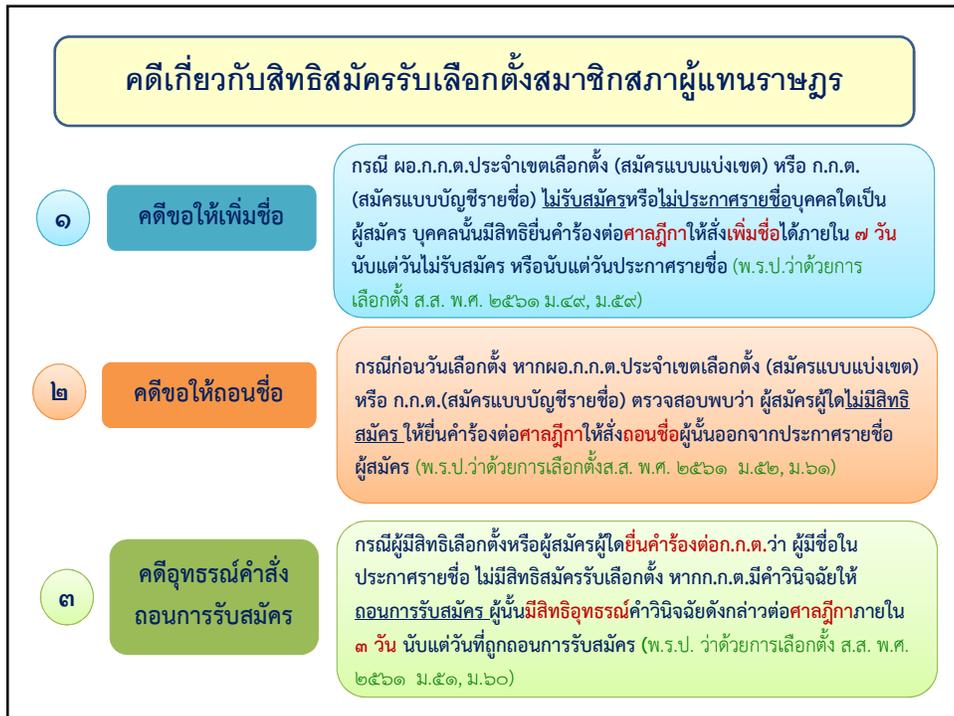
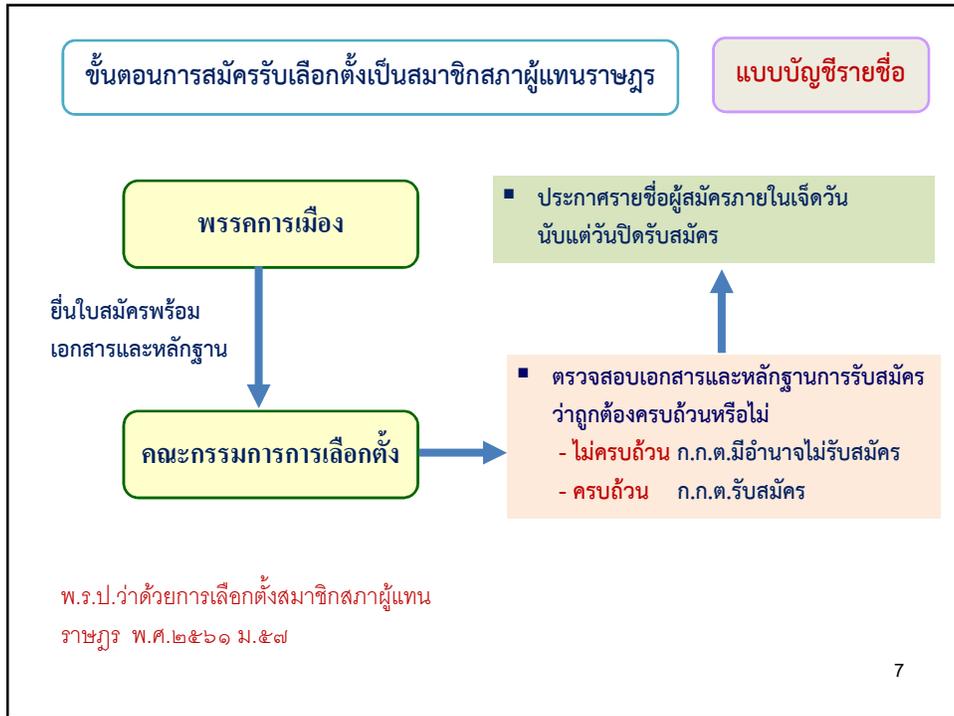

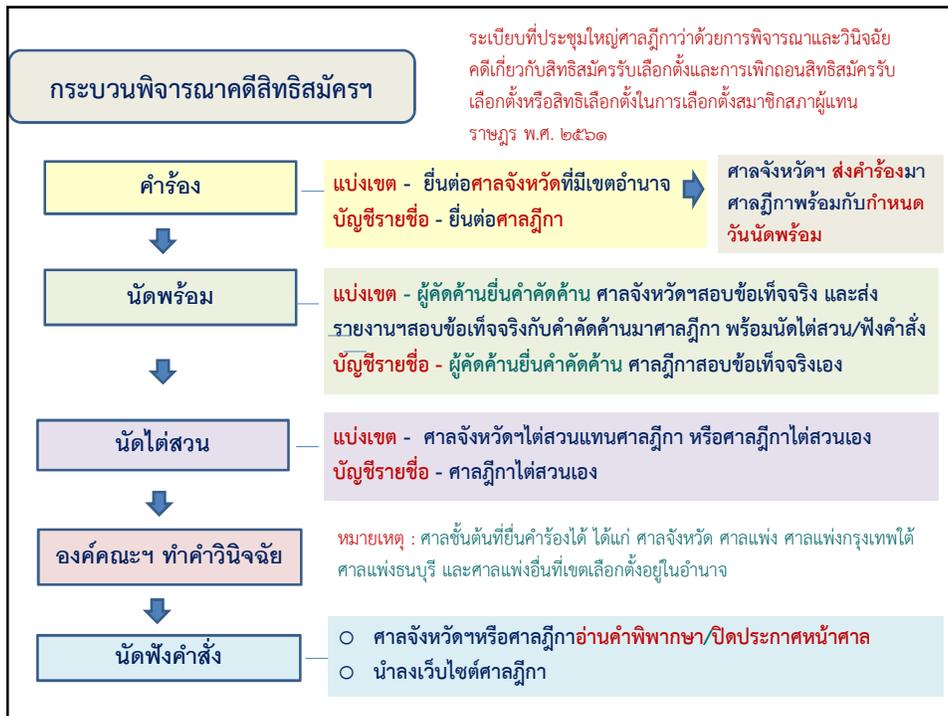

คดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5

คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๙๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียว เป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

ข้อสังเกต : สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องดำรงอยู่ตลอดไปจนถึงวันเลือกตั้งและจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากผู้สมัครมีคุณสมบัติครบถ้วนและได้รับการประกาศรายชื่อเป็นผู้สมัครแล้ว ต่อมาก่อนวันเลือกตั้งผู้สมัครลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ย่อมมีผลให้ผู้สมัครดังกล่าวขาดคุณสมบัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๗ (๓) และพ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๑ (๓) (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสร ๓๗/๒๕๖๖)

11

(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

ข้อสังเกต : มาตรา ๙๗ (๔) (ก) มี ฎ. ๑๓๒๐/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า ผู้สมัครนำทะเบียนบ้านกลางมาใช้อ้างว่ามีชื่อในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๙๗ (๔) ก. ไม่ได้ เพราะทะเบียนบ้านกลางเป็นเพียงทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้นสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้านได้เท่านั้น

ลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ม.๙๘

มาตรา ๙๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ตัดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

ข้อสังเกต - เพียงถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ไม่ถือว่ามามีลักษณะต้องห้ามเพราะกฎหมายใช้ถ้อยคำว่า “เป็นบุคคลล้มละลาย”

- ศาลล้มละลายกลางพิพากษาให้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย แม้จะยังมีได้ประกาศ

คำสั่งในราชกิจจานุเบกษา ก็ต้องถือว่าเป็นบุคคลล้มละลาย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๓๔/๒๕๖๒)

- ผู้ร้องเป็นบุคคลล้มละลาย และยังไม่ได้หลุดพ้นจากการล้มละลาย โดยยังไม่มีการปลดจากล้มละลาย ยกเลิกการล้มละลาย และมีได้มีคำขอประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย ต้องถือว่าเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัคร (คำสั่งศาลฎีกาที่ ๕๐๖๖/๒๕๕๔, ๓๐๖๔/๒๕๕๓, ลต สสร ๔๑/๒๕๖๖)

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

ข้อสังเกต : เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรานี้ เพื่อมิให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครที่มีชื่ออยู่ในมือย่อมได้เปรียบผู้สมัครอื่น

- ผู้สมัครที่มีชื่อเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ **แม้ไม่ได้**

เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการในความเป็นจริง ก็มีลักษณะต้องห้าม (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๓/๒๕๖๒) และโดยไม่ว่าสิ่งนั้นตีพิมพ์หรือเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๐๙/๒๕๖๒)

- ผู้สมัครเคยเป็นเจ้าของและบรรณาธิการกิจการหนังสือพิมพ์ แต่**ลาออก**จากการเป็นเจ้าของและบรรณาธิการ โดย**ปรากฏข้อเท็จจริงแน่ชัดว่า**ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วก่อนจะยื่นใบสมัคร แม้จะยังปรากฏข้อมูลในระบบฐานข้อมูลว่า เป็นเจ้าของและบรรณาธิการกิจการหนังสือพิมพ์ ต้องถือกรณีดังกล่าวเกิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้แก้ไขข้อมูลเท่านั้น ไม่ขาดคุณสมบัติ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๐๗/๒๕๖๒)

- มีหุ้นเดียวก็ถือเป็นลักษณะต้องห้าม เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่ามีหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือรองงำกิจการหรือไม่ (คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๒/๒๕๖๗)

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

กรณีหนังสือบริคณห์สนธิระบุว่า **มีวัตถุประสงค์**ในการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ **แต่ไม่ได้ประกอบกิจการจริง** ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยว่า ไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน

ส่วนการประกอบกิจการจริงหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญให้ดูจาก

(๑) **แบบ สสข.๑** (แบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของห้างหุ้นส่วนบริษัทตาม ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 83 (พ.ศ.2515) ที่ยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท)

(๒) **แบบ ส.บข.๓** (แบบนำส่งงบการเงิน) **และ**

(๓) **หมายเหตุประกอบงบการเงิน**

(ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักการนี้ ในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ ถึง ๑๙/๒๕๖๓ และ ๒๐/๒๕๖๓ ในคดีขอให้วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง)

15

- ผู้คัดค้านเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและเป็นหุ้นส่วนลงทุนด้วยเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาทของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ปัจจุบันห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. มีสถานะทางทะเบียนยังดำเนินการอยู่ โดยมี**วัตถุประสงค์**ในการจดทะเบียน ข้อ ๒๔ ว่า “ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ กิจการสื่อสาร โทรคมนาคม และสื่อมวลชนทุกประเภทพิเศษ นอกจากนี้ตามแบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหุ้นส่วนบริษัท (**แบบ สสข.๑**) ยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเมื่อวันที่ ๒๖ ต.ค. ๒๕๕๕ ได้ระบุสินค้าหรือบริการที่ประกอบกิจการว่า “ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง” และแบบนำส่งงบการเงิน (**แบบ สบข.๓**) ที่ส่งเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ได้ระบุประเภทธุรกิจว่า “ประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง” รายได้จากการประกอบการร้อยละ ๑๐๐ มาจากกิจการดังกล่าว เอกสารที่ผู้ร้องอ้างส่งประกอบคำร้องเป็นเอกสารราชการอันเป็นเอกสารมหาชน ซึ่งมีข้อสันนิษฐานว่าของแท้จริงถูกต้อง **ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและเป็นหุ้นส่วนจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ในห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. จึงเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชนใดๆ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นส.ส.ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๓) (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสร ๔๑/๒๕๖๖)**

16

- บริษัท พ. จำกัด ประกอบกิจการเป็น**ออร์กาไนเซอรัรับจัดงานอีเวนต์** ลักษณะการประกอบธุรกิจแตกต่างจากกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ ที่มีลักษณะเป็นสื่อกลางในการนำสารไปสู่มวลชนโดยไม่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจน เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือสื่อความหมายให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป ส่วนที่บริษัท พ. จำกัด มีการใช้แอปพลิเคชันไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ เห็นได้ว่า เป็นการใช้สื่อออนไลน์เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์กิจการของตนซึ่งบุคคลธรรมดาทั่วไปก็มีและใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า บริษัท พ. มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๓) (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๖/๒๕๖๖)

17

(๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตาม**มาตรา ๙๖ (๑)**
(๒)หรือ (๔)

มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

18

ข้อสังเกต มาตรา ๙๘ (๔) ประกอบมาตรา ๙๖ (๒)

๑) การถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๒) อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น

- ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเพราะเหตุกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งระดับชาติหรือท้องถิ่น หรือ
- ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนก คดี อม.ว่า กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ร่ำรวยผิดปกติ หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือยื่นเท็จ
- หรือต้องคำพิพากษาศาลฎีกาว่า ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
- รวมทั้งถูกฟ้องเป็นคดีอาญาตามกฎหมายเลือกตั้ง และศาลพิพากษาลงโทษกับสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย

๒) ข้อสำคัญของมาตรา ๙๖ (๒) ก็คือ แม้คำพิพากษาของศาลที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งยังไม่ถึงที่สุด ก็เป็นลักษณะต้องห้าม เพราะมาตรา ๙๖ (๒) ใช้ถ้อยคำว่า “ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่” (เทียบ : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๖๔)

19

๓) กรณีศาลมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในคดีอาญา โดยมีกำหนดเวลา เช่น ๑๐ ปี ซึ่งคู่ความมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาได้ตามป.วิ.อ แต่ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์หรือฎีกา กำหนดเวลาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑๐ ปี จะเริ่มนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ไม่ใช่วันที่คำพิพากษาลงถึงที่สุด เพราะพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๘ บัญญัติให้การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีผลในทันที และเริ่มให้นับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

ดังนั้น ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ ว่า จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ให้ลงโทษจำคุก ๑ ปี ฯลฯ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดเวลาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑๐ ปี ต้องเริ่มนับแต่วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่ศาลมีคำพิพากษา หากนับถึงวันสมัครยังไม่ถึง ๑๐ ปี ย่อมต้องขาดคุณสมบัติ (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๒/๒๕๖๖)

20

(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อสังเกต : การถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราวก็คือกรณีที่คณะกรรมการก.ก.ต.ให้ใบสั่งแก่ผู้สมัคร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ ส่วนการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใบแดง

แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือกรณีถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง **แม้คดียังไม่ถึงที่สุด** (ยังไม่ได้ส่งไปศาลฎีกาเพื่อให้เพิกถอนสิทธิฯ หรือคดีขอให้เพิกถอนสิทธิอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖) **ก็เป็นลักษณะต้องห้าม** เพราะตัวบทไม่ได้มีคำขยายว่า **ต้องเป็นกรณีคดีถึงที่สุดแล้ว**

และในกรณีการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แม้เป็นคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดียุบพรรค ก็ถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้งด้วย และในคดีคุณสมบัตินี้จะยกข้อต่อสู้ว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่ชอบด้วยเหตุต่างๆไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๙/๒๕๖๒)

21

(๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

ข้อสังเกต :

- ในกรณีที่ศาลชั้นต้นหรือศาลชั้นอุทธรณ์พิพากษาจำคุก และคดียังไม่ถึงที่สุด หากศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาในวันอ่านคำพิพากษา **ไม่เป็นลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรานี้** เพราะไม่ได้ถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

- เมื่อตัวบทใช้ถ้อยคำว่า ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ย่อมต้องหมายความรวมถึงโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก คือโทษประหารชีวิตด้วย และเมื่อไม่มีคำว่าคดีถึงที่สุด **แม้คดียังไม่ถึงที่สุดก็ต้องขาดคุณสมบัติ** (เทียบ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๒)

22

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง
เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อสังเกต :

ไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุกในความผิดฐานใดก็เป็นลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรานี้ แต่ต้องเป็นโทษจำคุกจริง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๐/๒๕๖๒, ๑๕๓๖
/๒๕๖๒, ๑๐๐๖/๒๕๖๒)

เว้นแต่เป็นโทษจำคุกในความผิดอันได้กระทำประมาทหรือลหุโทษ แม้
ต้องโทษจำคุกจริง ก็ไม่ถือว่าเป็นลักษณะต้องห้าม

เคยรับโทษจำคุกจริงในคดีหมิ่นประมาทพ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวัน
เลือกตั้ง ขาดคุณสมบัติตามมาตรานี้

23

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริต
ต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

ข้อสังเกต :

- แม้อยู่ระหว่างอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ก็ถือว่าเป็นลักษณะต้องห้าม ตาม
คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๗๓/๒๕๖๒ โดยศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งให้เหตุผลว่า คำสั่งลงโทษดังกล่าว
เป็นคำสั่งทางปกครอง มีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น
ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้ผู้ร้องจะยื่น
อุทธรณ์ แต่การอุทธรณ์ไม่มีผลเป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งตามมาตรา ๔๔ วรรคสาม จึง
ถือว่าผู้ร้องถูกสั่งให้พ้นจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่ ผู้ร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามในการสมัคร
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

24

- แม้ในเวลาต่อมาจะได้รับการล้างมลทิน ก็ถือว่ามีลักษณะต้องห้าม คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๙/๒๕๖๒ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้ร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยข้าราชการครูให้ปลดออกจากราชการกรณีกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการครู แม้ในเวลาต่อมาจะได้รับการล้างมลทินตาม พรบ.ล้างมลทินฯ ๒๕๕๐ ก็มีความหมายเพียงว่า ผู้ร้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยให้ปลดออกจากราชการครูเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าความประพฤติหรือการกระทำของผู้ร้องที่เป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัยถูกลบล้างไปด้วย ผู้ร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามไม่ได้รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

25

- คำว่า **ประพฤติมิชอบ** เทียบเคียงบทนิยาม มาตรา ๓ แห่งพ.ร.บ. จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๔/๒๕๖๖ คำว่า **“ประพฤติมิชอบในวงราชการ”** กฎหมายมิได้ให้นิยามไว้โดยเฉพาะ จึงต้องเทียบเคียงกับพ.ร.บ.จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓ ซึ่งได้ให้นิยามของคำว่า **“ประพฤติมิชอบ”** หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน การที่ผู้ร้องเคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายก อ.บ.ต. สงเป็ลือย เนื่องจากทะเลาะไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ โดยละเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเงินและการพัสดุ จึงเป็นบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามฯ

26

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก เพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อสังเกต : ทั้งกรณีร่ำรวยผิดปกติและกรณีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก เพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คดีต้องถึงที่สุดแล้ว จึงจะถือว่าเป็นลักษณะต้องห้าม

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น กรณีเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ตนมีหน้าที่กำกับดูแล ตามมาตรา ๑๒๖ หรือรับประโยชน์ทรัพย์สินและประโยชน์จากบุคคลอื่นโดยฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป.ป.ช.กำหนด ตามมาตรา ๑๒๘

27

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

ข้อสังเกต

- ๑) คดียังไม่ถึงที่สุด ยังไม่เป็นลักษณะต้องห้าม
- ๒) แม้ศาลรอการลงโทษ ไม่ได้รับโทษจริง ก็เป็นลักษณะต้องห้าม
- ๓) กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง(เพื่อเสพ) ไม่เป็นลักษณะต้องห้าม และความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการพนัน หากกระทำความผิดฐานเป็นผู้เล่น ไม่เป็นลักษณะต้องห้ามเช่นกัน

28

๔) แม้ในเวลาต่อมาจะได้รับการ**ล้างมลทิน** ก็ถือว่า**มีลักษณะต้องห้าม** เพราะการล้างมลทินมีความหมายเพียงว่า ผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษจำคุกเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่า ความประพฤติหรือการกระทำที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำพิพากษานั้นถูกลบล้างไปด้วย (คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๓/๒๕๖๖)

๕) คำพิพากษาที่ถึงที่สุดตามมาตรา ๙๘ (๑๐) **ต้องเป็นคำพิพากษาของศาลไทย** มิใช่คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๖๔)

๖) ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยว่า พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) ที่มีถ้อยคำเหมือนกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๑๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๑๑/๒๕๖๕)

29

คำสั่งศาลฎีกาที่ ลต สสข ๓๔/๒๕๖๖ ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาศาลจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ **๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙** ในคดีหมายเลขแดงที่ ... ว่า กระทำความผิดต่อตาม พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ ฐานเป็นเจ้ามือรับกินรับใช้ ให้จำคุก ๒ ปี และปรับ ๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ **๑ ปี** คดีถึงที่สุดแล้ว ผู้คัดค้านจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ ผู้คัดค้านจึงเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๑๒) จึงมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้คัดค้านออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดร้อยเอ็ด

30

คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๑๑/๒๕๖๕ พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) เป็นการบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ (๑๒) เพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบ สกัด ป้องกัน และยับยั้งบุคคลที่มีประวัติเสื่อมเสียไม่ให้เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเด็ดขาด และกำหนดความผิดเฉพาะความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนักเท่านั้น มิได้รวมผู้เข้าไปเล่นการพนันหรือผู้สนับสนุน เมื่อ**ข้งน้ำหนั**กระหว่างการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ต้องการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้ เป็นไปตามหลักกรรมมาภิบาล และเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการเท่าที่จำเป็น ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และแม้บทบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ อยู่บ้าง แต่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐

31

หมายเหตุ : พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้**เป็น**บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ....

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษา**ันถึงที่สุด**ว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

32

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง

(๑๓) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี

ข้อสังเกต - การที่รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ย่อมหมายถึงการให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบอย่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดยเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทน ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แต่ไม่ได้หมายความว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ “เป็น” สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา (เทียบ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๔)

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าของหน้าที่อื่นของรัฐ

○ ผู้คัดค้านเป็นลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐอยู่ จึงต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตาม รธน.ม.๙๘ (๑๕) และพรป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒(๑๗) (ฎ.๑๗๕๖/๒๕๖๒)

○ ผู้ร้องเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ การยื่นใบลาออกทางแอปพลิเคชันไลน์ของผู้ใหญ่บ้าน เป็นเพียงหลักฐานทางแอปพลิเคชัน ทั้งไม่ปรากฏว่าได้รับอนุญาตให้ลาออกตามกฎหมาย ฟังไม่ได้ว่ามีกรลาออกแล้ว ขณะสมัครยังเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ จึงมีลักษณะต้องห้าม (ฎ.๑๕๗๒/๒๕๖๒)

- คำว่า “**เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ**” เคยมีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๓ วางหลักว่าเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้
  - (๑) ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับเลือกตั้งตามกฎหมาย
  - (๒) มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายและปฏิบัติงานประจำ
  - (๓) อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ และ
  - (๔) มีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนตามกฎหมาย
 ดังนั้น กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด กรรมการสภามหาวิทยาลัย ราชภัฏ
 อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด (อ.ก.ตร.จังหวัด) ไม่ใช่เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ แต่
ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
 หลักเกณฑ์ของการเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/
 ๒๕๔๓ น่าจะยังใช้ได้ในปัจจุบัน

35

- (๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๑๘) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ (แปรญัตติร่าง พ.ร.บ.งบประมาณไม่ชอบ) หรือมาตรา ๒๓๕ **วรรคสาม** (ตามคำพิพากษาศาลฎีกากรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง **หรือ** คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีอาญาคดีร้ายรอยผิดปกติ และคดีจิตใจไม่เย็นบัญญัติแสดงรายการทรัพย์สินฯ หรืออื่นแท้จ)

36

คดีเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑

คดีใบสั่ง : รธน.ม.๒๒๕

๒

คดีใบเหลือง

พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๓๓

๓

คดีใบแดง ม.๒๒๖

37

๑

คดีใบสั่ง : รธน.ม.๒๒๕

เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การ
เลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือ
เที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการ
เลือกตั้ง

คณะกรรมการกกต.มีอำนาจสั่งให้
การเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้ง
หรือเขตเลือกตั้งนั้น

ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครหรือ
ผู้สมัครรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น
ให้คณะกรรมการกกต. สั่งระงับสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราว
เป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี (คำสั่งของ
คณะกรรมการกกต.เป็นที่สุด)

ก.ก.ต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอน
สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

รธน.ม.๒๒๖

คดีใบส้ม : การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๐๙/๒๕๖๓ กรณีผู้สมัครที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ถูกกล่าวหาว่า ไปร่วมงานทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อหาทุนจัดซื้อเครื่องแบบชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้าน (ช.ร.ป.) ซึ่งจัดขึ้นที่หอประชุมหมู่บ้าน และมอบเงินใส่ซองจำนวน ๒,๐๐๐ บาท กับนาฬิกาแขวนใส่กล่อง ๑ เรือน แก่พระภิกษุซึ่งเป็นประธานพิธีสงฆ์ ต่อมาพระภิกษุมอบซองเงินแก่ผู้จัดงาน เป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเอง เป็นการฝ่าฝืน พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง (๒) (ให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน) ทำให้การเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับผู้สมัครผู้นั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้ร้องจึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านเป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ (๔) มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ ขอให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน และให้ผู้คัดค้านชดใช้ค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งเป็นเงิน ๙,๖๘๓,๗๕๕.๑๒ บาท ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ ประกอบพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๒, ๑๓๘ แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานของผู้ร้องรับฟังไม่ได้ว่าผู้สมัครกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา

39

๒

คดีใบเหลือง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยื่นคำร้อง

ศาลฎีกา

เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้วปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้ความชัดว่าเป็นการกระทำของผู้ได้รับเลือกตั้ง

พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๓๓

ในกรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้ศาลสั่ง :

- ให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น
- ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลวินิจฉัย

(สมาชิกสภาผู้แทนฯ ผู้นั้นมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่ได้)

คดีใบเหลือง : การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คดีหมายเลขดำที่ สต.(ส.ส.) ๕๘๕/๒๕๖๒ เป็นกรณีคณะกรรมการก.ก.ต. ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ ๕ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้ความชัดว่าเป็นการกระทำของใคร ขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งไต่สวนแล้ว ได้ความว่า น.ส.สุภาภรณ์ ผู้ช่วยหาเสียงของผู้คัดค้าน (ซึ่งเป็นผู้ได้คะแนนสูงสุดและเข้าดำรงตำแหน่ง ส.ส.แล้ว) ไปร่วมงานฌาปนกิจศพ นาย พ. และมอบเงินช่วยงานศพเป็นธนบัตรบรรจุภายในซองที่เขียนหน้าซองว่า “กรุง ศรีวิไล” ให้แก่เจ้าภาพ แม้ไม่ได้ความชัดว่าผู้คัดค้านรู้เห็นเป็นใจ แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า มีกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓วรรคหนึ่ง ศาลก็คำสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ ๕ ใหม่ ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๓

41

๓

คดีใบแดง ม.๒๒๖

๑. เมื่อมีการดำเนินการโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒๕ แล้ว หรือ

๒. ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยื่นคำร้อง

ศาลฎีกา
แผนกคดี
เลือกตั้ง

- สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี
- สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่
- สั่งให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเลือกหรือการเลือกตั้ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. ๖

๒

คดีเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

20 กลุ่มผู้มีสิทธิรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภามีอะไรบ้าง

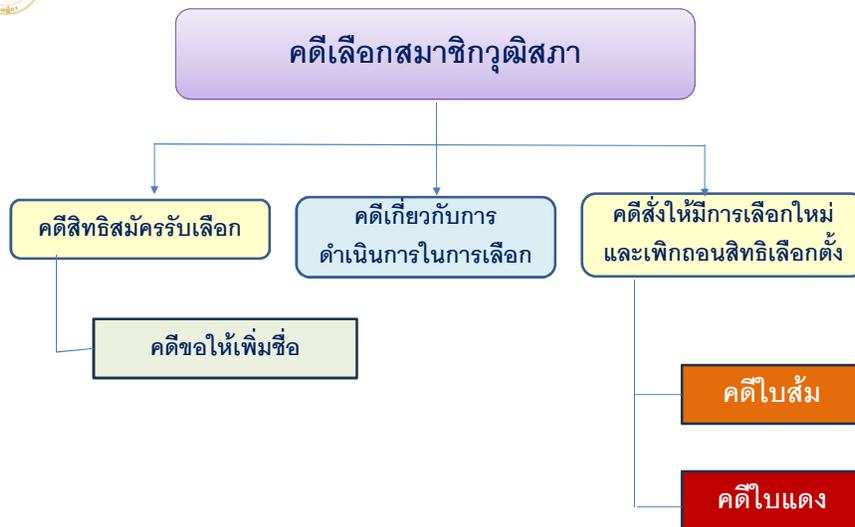
- 1 กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและควมมั่นคง
- 2 กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- 3 กลุ่มการศึกษา
- 4 กลุ่มการสาธารณสุข
- 5 กลุ่มอาชีพทำนาปลูกพืชล้มลุก
- 6 กลุ่มอาชีพทำสวน ป่าไม้ ปศุสัตว์ ประมง
- 7 กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้างที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐ ผู้ใช้แรงงาน
- 8 กลุ่มอาชีพผ่านสิ่งแวดล้อม ฝั่งเมือง อสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภค หรือช่างกรรมสาขาดี พลังงาน
- 9 กลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม
- 10 กลุ่มผู้ประกอบการอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มที่ 9
- 11 กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ หรืออาชีพด้านที่เกี่ยวข้อง
- 12 กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
- 13 กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารการพัฒนานวัตกรรม
- 14 กลุ่มสตรี
- 15 กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น
- 16 กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม คนครี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา
- 17 กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์
- 18 กลุ่มสื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม
- 19 กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ
- 20 กลุ่มอื่น ๆ

ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก: มาตรา 11 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561
 สายด่วน 1444 ทุกคำถามมีคำตอบ ทุกคำตอบเราจัดด้วยความรู้ใส่ใจ

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ect.thailand www.ect.go.th ECT Thailand สายด่วน 1444
- เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

บทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา

คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ก. (๑)-(๔)

พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓ (๑)-(๔)

ลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) ถึง (๙)

พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑) ถึง (๒๖)

51

คดีขอให้เพิ่มชื่อ

การเลือกระดับอำเภอ

มาตรา ๒๒ กรณีที่ ผ.อ.การเลือกระดับอำเภอยังไม่รับสมัครผู้ใด หรือส่งลบบชื่อผู้สมัครผู้ใด
- ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือวันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งลบบชื่อ แล้วแต่กรณี
- ศาลฎีกาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลฎีกายังมิได้วินิจฉัยให้ดำเนินการเลือกตั้งต่อไป โดยให้ถือว่าผู้สมัครเพียง เท่าที่ปรากฏตามบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

การเลือกระดับจังหวัด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้สมัครซึ่งถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครก่อนการดำเนินการเลือกตั้งในระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ
- ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งลบบชื่อ และ
- ให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

การเลือกระดับประเทศ

52

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของส.ว.

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ **ก.คุณสมบัติ**
  - (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
  - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก
  - (๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
  - (๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- ข.ลักษณะต้องห้าม**
  - (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘)
  - (๒) เป็นข้าราชการ

55

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
- ข.ลักษณะต้องห้าม (ต่อ)**
  - (๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก
  - (๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง
  - (๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก
  - (๖) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก
  - (๗) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก
  - (๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น **ผู้สมัครรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือในองค์กรอิสระ**
  - (๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้

56

ตัวอย่างคดี : สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) + ๙๘ (๒) เมื่อไม่ปรากฏว่าศาลล้มละลายกลางได้มีคำพิพากษาให้ผู้ร้องล้มละลายแล้ว ดังนั้น ณ วันที่ผู้ร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ร้องซึ่งเพียงแต่ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์เด็ดขาด จึงไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒) (คำพิพากษาฎีกาที่ ลต.สว.๙๕/๒๕๖๗)
- ผู้ร้องเป็นบุคคลล้มละลายตามคำพิพากษาของศาลล้มละลายกลางตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกาศปลดผู้ร้องจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว คือนับแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ตามพ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๘๑/๑ วรรคหนึ่ง โดยมาตรา ๗๑ (๒) บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งให้ปลดจากล้มละลายเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต แสดงว่าผู้ร้องมิได้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ข้อเท็จจริงจึงได้ว่า ผู้ร้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒) (คำพิพากษาฎีกาที่ ลต.สว. ๓๗ /๒๕๖๗ และมีคำพิพากษาฎีกาที่ ลต.สว. ๒๖/๒๕๖๗, ลต.สว. ๕๕/๒๕๖๗ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

57

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๑) + ๙๘ (๓) พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๓) ไม่ได้ระบุว่าการเข้าถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายแห่งบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อบริษัทที่ผู้ร้องถือหุ้นมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน ผู้ร้องย่อมต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๓) (มีคดี ลต สว ๑๖๓/๒๕๖๗ ๓๐๐/๒๕๖๗ และ ๓๐๑/๒๕๖๗ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

- การบริการจัดฝึกอบรม สัมมนา บริหาร และจัดการศึกษาหรือให้ความรู้ทางการศึกษารูทกิจ และศาสตร์ความรู้แขนงต่างๆ ถือไม่ได้ว่าเป็นกิจการสื่อมวลชนใดๆ (คดี ลต.สว.๑๘๕/๒๕๖๗)
- แม้บริษัทมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน แต่ไม่ได้ประกอบกิจการแล้ว (คดี ลต.สว. ๑๖๖/๒๕๖๗, ๑๖๕/๒๕๖๗,) หรือผู้สมัครโอนหุ้นไปทั้งหมดก่อนวันสมัคร ผู้สมัครไม่ขาดคุณสมบัติ (คดี ลต.สว.๑๗๗/๒๕๖๗)

58

▪ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๘)

คำพิพากษาฎีกาที่ สต สว ๑๒๘/๒๕๖๗ คดีนี้ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในวันที่ผู้ร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๑ พ.ค. ๒๕๖๗ นาย พ. สามีผู้ร้องยังไม่ได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องเป็นคู่สมรสของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน ผู้ร้องจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ (๒๕) (เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของ ... ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน) การที่ผู้คัดค้านสั่งให้ลบชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร เนื่องจากนาย พ. สามีของผู้ร้องได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒๓ พ.ค. ๒๕๖๗ โดยถือว่าการสมัครรับเลือกของผู้ร้องกับนาย พ. สามีผู้ร้องเป็นกรณีคู่สมรสของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกันนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย

59

คดีเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง
ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

60

๑

คดีใบสั่ง : รัฐธรรมนูญ ม.๒๒๕

๑

ในกรณีที่มีความปรากฏในระหว่างการดำเนินการเลือกไม่ว่าระดับใดก่อนประกาศผล
การเลือกว่า

- ผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือ
- สมัครมากกว่ากลุ่มหนึ่งหรือหนึ่งอำเภอ หรือ
- แสดงข้อมูลในสมัครฯ อันเป็นเท็จ

ให้ถือว่าผู้สมัครผู้นั้นกระทำการเพื่อให้เกิดการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม
และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการ
ชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม)

๒

ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้สมัครผู้ใดกระทำการใดหรือ
รู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือ
เที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราว
เป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวทั้งสองกรณีแล้ว ให้ยื่นคำร้อง
ต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น มาตรา ๒๐ วรรคท้าย และ มาตรา ๒๐ วรรคท้าย

คดีใบสั่ง : เพิกถอนสิทธิในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- คดี ลต สว.๔๔/๒๕๖๘ (ระดับจังหวัด) ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีถือหุ้น บมจ.
อาร์เอส ๒๒,๐๐๐ หุ้น และลต สว.๒๐/๒๕๖๘ (ระดับจังหวัด) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาด
คุณสมบัติ กรณีถือหุ้น บมจ.อาร์เอส ๕,๑๗๐ หุ้น (พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๓))
- คดี ลต สว. ๓๑/๒๕๖๘ (ระดับจังหวัด) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีถือหุ้น
บมจ.อสสมท. ๑,๐๐๐ หุ้น (พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๓))
- คดี ลต สว. ๑๓/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีต้อง
คำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกฐานหมิ่นประมาทอันมิใช่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือ
ความผิดลหุโทษ และพ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือก (พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ
มาตรา ๑๔ (๔))
- คดี ลต สว.๒/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) และคดี ลต สว.๒๔/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดย
รู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานมีเมฆแอม
เฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอันความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐาน
เป็นผู้ค้า (พ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒))

คดีใบสั่ง : เพิกถอนสิทธิในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- คดี ลต สว.๖/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกฐานยักยอกทรัพย์ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒))
- คดี ลต สว.๒๖/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกฐานลักทรัพย์ รับของโจร อันเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒))
- คดี ลต สว.๒๗/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าของผู้จัดให้มีการเล่นและเข้าร่วมเล่นการพนันไพรมี่ (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒))
- คดี ลต สว.๑๑/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าของผู้รับกินรับใช้และจัดให้มีการเล่นสลากรินรวบ (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒))

63

คดีใบสั่ง : เพิกถอนสิทธิในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- คดี ลต สว.๓๖/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับทรัพย์สินสำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ จำคุก ๒ ปี ๖ เดือน รอกาลลงโทษ ๒ ปี (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๒))
- คดี ลต สว.๑๐/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เงินแก่สถาบันการศึกษา เพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองและเป็นการกระทำภายใน ๖๐ วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๑๓))
- คดี ลต สว.๔๑/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษานายกอบจ.ไม่ถึง ๕ ปี (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๒๔))
- คดี ลต สว.๑๙/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกอบจ.ไม่ถึง ๕ ปี (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ มาตรา ๑๔ (๒๔))

64

คดีใบสั่ง : เพิกถอนสิทธิในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

- คดี ลต สว.๓๘/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีลงสมัครคราวเดียวกับภริยา (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว. มาตรา ๑๔ (๒๕))
- คดี ลต สว.๒๙/๒๕๖๘, ๒๓/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีลงสมัครคราวเดียวกับสามี (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว. มาตรา ๑๔ (๒๕))
- คดี ลต สว.๓๗/๒๕๖๘ (ระดับอำเภอ) ลงสมัครโดยรู้อยู่แล้วว่าขาดคุณสมบัติ กรณีลงสมัครคราวเดียวกับบุตรสาว (พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว. มาตรา ๑๔ (๒๕))

65

๒

คดีใบแดง : รัฐธรรมนูญ ม.๒๒๖

๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง**ลบชื่อ**ออกจากบัญชีสำรอง เนื่องจาก

- มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า กระทำการหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยการกระทำของบุคคลอื่นอันทำให้การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือ
- ลาออกโดยเจตนาเพื่อให้บุคคลลำดับถัดลงไปได้รับเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือ
- บุคคลในลำดับถัดไปหรือบุคคลอื่นได้ให้หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกวุฒิสภาหรือบุคคลในบัญชีสำรองเพื่อลาออก (มาตรา ๔๗)

๒

มีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ และพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ (มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม กับมาตรา ๖๐ วรรคสอง)

๓

เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น (มาตรา ๖๒)

ผลกรณีศาลให้ใบแดง
มาตรา ๒๒๖

- สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็น **เวลาสิบปี**
- สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่
- สั่งให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่งส.ว.ฯ และพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งส.ส.ฯ

กระบวนการพิจารณาคดีเพิกถอนสิทธิฯ

พ.ร.บ.ม.๖๒ ๖.สอง เมื่อศาลฎีกาฯ รับคำร้อง ส.ว. ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีข้อยกเว้น

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งการดำเนินการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

๓

คดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่น

๓

คดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

คดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

คดีขอให้เพิ่มชื่อ

คดีอุทธรณ์คำสั่งถอนชื่อ

คดีสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่
และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

คดีใบสั่ง

คดีใบแดง

คดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑

คดีขอให้เพิ่มชื่อ

ผู้สมัครที่ไม่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน ๓ วัน นับแต่วันประกาศรายชื่อผู้สมัคร เพื่อให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้สมัคร หากคณะกรรมการการเลือกตั้งยกคำร้อง ผู้สมัครมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา ๕๕ ประกอบคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๔/๒๕๖๖)

๒

คดีอุทธรณ์คำสั่งถอนชื่อ

ผู้สมัครที่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หากต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้ถอนชื่อออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ระงับหรือชะลอการเลือกตั้ง และให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา ๕๖)

71

กระบวนการพิจารณาคดีสิทธิสมัครฯ

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

คำร้อง

ยื่นต่อศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจ

ศาลจังหวัดฯ ส่งคำร้องมาศาลอุทธรณ์ฯ พร้อมกับการกำหนดวันนัดพร้อม

นัดพร้อม

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ศาลจังหวัดฯ สอบข้อเท็จจริง และส่งรายงานฯ สอบข้อเท็จจริงกับคำคัดค้านมาศาลอุทธรณ์ฯ พร้อมนัดไต่สวน/ฟังคำสั่ง

นัดไต่สวน

ศาลจังหวัดฯ ไต่สวนแทนศาลอุทธรณ์ฯ หรือศาลอุทธรณ์ฯ ไต่สวนเอง

องค์คณะฯ ทำคำวินิจฉัย

หมายเหตุ : ศาลชั้นต้นที่ยื่นคำร้องได้ ได้แก่ ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี และศาลแพ่งอื่นที่เขตเลือกตั้งอยู่ในอำนาจ

นัดฟังคำสั่ง

- ศาลจังหวัดฯ หรือศาลอุทธรณ์ฯ อ่านคำพิพากษา/ปิดประกาศหน้าศาล
- นำลงเว็บไซต์ศาลอุทธรณ์

คดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง : การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

คำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ที่ ๒๐๒๔/๒๕๖๘ เป็นกรณีผู้คัดค้านประกาศรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ต่อมาผู้คัดค้านมีคำวินิจฉัยถอนชื่อผู้ร้องออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร เนื่องจากผู้ร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่า กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ค้า ผู้ร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามตามพ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐(๑๐) ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์ว่า การกระทำฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้ว ขอให้คำสั่งให้ผู้ร้องเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองบ้านหมี่

ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยความว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ ให้นิยามของคำว่า จำหน่าย ว่า ให้หมายความรวมถึงการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายด้วย การมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ถือเป็นกรจำหน่ายตามประมวลกฎหมายยาเสพติด อันเข้าความหมายของการเป็นผู้ค้ายาเสพติด ผู้ร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามตามพ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐(๑๐) คำวินิจฉัยของผู้คัดค้านชอบแล้ว จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้อง

คดีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑

คดีเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง

๑. คดีที่ ก.ก.ต.ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่เพราะเหตุผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยื่นบัญชีรายรับรายจ่ายไม่ถูกต้อง
๒. คดีที่ ก.ก.ต.สั่งยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่เพราะมีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานอันสมควรว่า ผู้สมัครที่ได้รับกรับเลือกตั้งใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผ.อ.กกต.ประจำจังหวัดประกาศกำหนด (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ มาตรา ๖๓)

๒

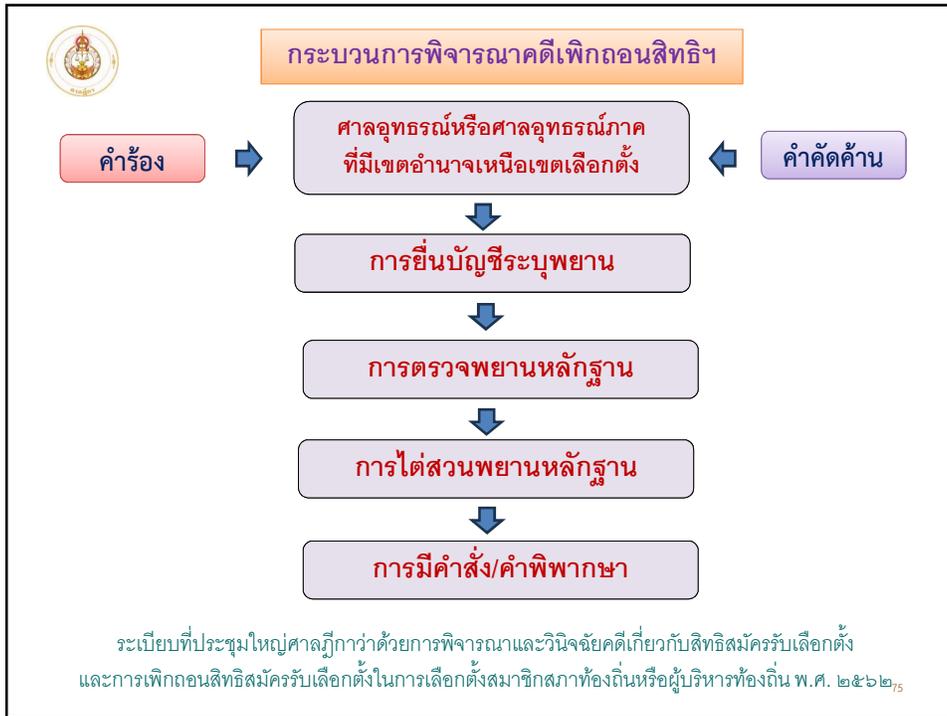
คดีสืบเนื่องมาจากคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว

ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง เมื่อ ก.ก.ต.มีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่งแล้ว ให้ ก.ก.ต.ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อขอให้คำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้นเป็นเวลา ๑๐ ปี (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ มาตรา ๑๐๘ ว.๑)

๓

คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่ไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ ก.ก.ต.ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่า ผลการเลือกตั้งเป็นเช่นนั้นจริง ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งผู้กระทำเป็นเวลา ๑๐ ปี (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ มาตรา ๑๐๘ ว.๒)

กระบวนการพิจารณาคดีเพิกถอนสิทธิฯ	
ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์	คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กรณีตามมาตรา ๖๓ และ ๑๐๘)
ศาลที่รับคำร้อง	ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจเหนือเขตเลือกตั้ง
เอกสารที่ต้องนำมายื่น	คำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง พร้อมด้วยสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาล และให้ส่งนำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลพร้อมคำร้องด้วย
กำหนดเวลาส่งคำร้อง	ศาลฯต้องตรวจและมีคำสั่งคำร้องว่าจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ภายในสามวัน นับแต่วันยื่นคำร้อง

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ฯ ข้อ ๒๙

คดีใบแดง : การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ที่ ๗๑๒/๒๕๖๗ เป็นกรณีศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีคำพิพากษาว่า ข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนปรากฏหลักฐานว่า ผู้คัดค้านมอบเงิน ๒๐๐ บาท ให้แก่นายสุภักดิ์เพื่อให้เลือกผู้คัดค้านเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งช้าง และผู้คัดค้านสัญญากับนางวสิริรัตน์ว่า จะรับบุตรชายของนางวสิริรัตน์เข้าทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งช้าง การกระทำของผู้คัดค้านทั้งสองกรณีเป็นเป็นผลให้การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งช้าง ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้คัดค้านไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามพ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ (๑) และมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งช้างใหม่ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งผู้คัดค้านเป็นเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา และให้ผู้คัดค้านรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งที่เป็เหตุให้ศาลมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่เป็นเงิน ๓๕๗,๔๑๖.๗๘ บาท พร้อมดอกเบี้ย

77

ข้อสังเกต (๑)

กรณีตรวจสอบพบภายหลังวันเลือกตั้งว่าผู้สมัครส.ส.ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามและผู้สมัครนั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง (แบบแบ่งเขต)

กรณีพบก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

- คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจมีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่
- หากผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราว และดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓๘ (คือเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อให้ใบแดง)

(พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๕๓ วรรคหนึ่งและวรรคสาม)

กรณีพบภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง

- คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้สั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพ (พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๕๔)

ข้อสังเกต (๒)

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (ส.ส.), ๑๑๑ (ส.ว.)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ ...

วรรคสี่ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย

79

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๒/๒๕๖๔ เป็นกรณีประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนาย ช. กับพวกรวม ๕ คน สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) (๖) และมาตรา ๙๖ (๒) หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนฯ สิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ซึ่งมาตรา ๙๘ (๔) ประกอบมาตรา ๙๖ (๒) กำหนดให้บุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ บุคคลที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ และกรณีเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ต้องคำพิพากษาของศาลอาญาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจึงเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนฯ ของผู้ถูกร้องทั้งสามสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) และเมื่อผู้ถูกร้องทั้งห้าต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลอาญา สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้าย่อมเป็นอันสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖)

80

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔/๒๕๖๔ คณะกรรมการก.ต.ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของนาย ส. สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) บัญญัติลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาของศาลแขวงปทุมวันว่า กระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา และคำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้คู่กรณีฟังโดยชอบตามพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลในวันอ่าน เป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การแบ่งเขตเลือกตั้งว่างลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๘๒๒

คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๒/๒๕๖๗ เป็นกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนาย พ. สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องไม่มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัทไอทีวี จำกัด (มหาชน) นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติห้ามมิให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หากมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๓) โดยรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่า การเข้าถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้ามจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่า จะต้อง มีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม แต่ในวันที่ยนาย พ. สมัครรับเลือกตั้ง บริษัทไอทีวีฯ มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ แล้ว การถือหุ้นบริษัทไอทีวีฯของผู้ถูกร้องตามคำร้องจึงไม่ทำให้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๖๓ คณะกรรมการก.ก.ต.ยื่นคำร้องว่า นาย ร. ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่ก่อนหน้านั้น นาย ร. เคยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ ๓ และถูกไล่ออกจากราชการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของนาย ร. สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นบุคคลซึ่งเคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ ฯลฯ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ **เมื่อเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง**ตามคำสั่งกรมการปกครอง กรณีกระทำการเรียกรับเงิน อันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต แม้ภายหลังผู้ถูกร้องจะได้รับการล้างมลทินตามพ.ร.บ.ล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างคำพิพากษาหรือคำสั่งลงโทษทางวินัยว่ามีการกระทำความผิด ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามบทบัญญัติดังกล่าว สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) นับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบอันเป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง

83

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๗/๒๕๖๗ เป็นกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๕๔ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนาย น. สิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่เลือกตั้งและมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (เพราะเหตุต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) และตามพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ม.๔๒ (๑๒)

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องนี้ผู้ถูกร้องลาออกจากตำแหน่งส.ส. ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่วันดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๓) **ไม่มีเหตุให้ต้องวินิจฉัยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ถูกร้อง** และเป็นเรื่องที่พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๕๑ บัญญัติถึงกระบวนการในกรณีดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะแล้ว (ดำเนินคดีอาญา) กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๔ ฯลฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัย

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๘ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า ในระหว่างที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ก่อ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้บุคคลอื่นจัดเตรียมทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ สมาชิกภาพของนาย ส. สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องจึงต้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๕) เพราะเหตุอื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง อันเป็นการฝ่าฝืนพ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษา สมาชิกภาพของนาย ส. สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องจึงเป็นอันสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๕)

85

ข้อสังเกต (๓)

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ หรือสมาชิกวุฒิสภา ยังมีความเชื่อมโยงคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๖๐ (๖) และกรณีความเป็น รัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๗๐ (๔) ด้วย

86

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๖๔ เป็นกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๑ คน เข้าชื่อกันเสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า ร้อยเอก ธ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และ**มาตรา ๙๘ (๑๐)** เพราะเหตุที่ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลอุทธรณ์ **รัฐนิวเซาท์เวลส์** ลงวันที่ **๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔** หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง บัญญัติให้อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ลักษณะสำคัญของอำนาจอธิปไตยคือมีความเด็ดขาดสมบูรณ์ไม่อยู่ภายใต้อำนาจรัฐอื่น โดยการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นการใช้อำนาจตุลาการอันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตย ย่อมไม่ตกอยู่ในอำนาจตุลาการของรัฐอื่น ซึ่งหลักการและทางปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจตุลาการจะได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศเพื่อยืนยันหลักความเป็นอิสระของตุลาการและความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา **เมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีการกล่าวถึงคำพิพากษา จึงต้องหมายถึง**

87

คำพิพากษาของศาลแห่งรัฐหรือประเทศนั้นเท่านั้น ไม่รวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ อีกทั้งการตรากฎหมายอาญาของแต่ละประเทศกำหนดการกระทำที่เป็นองค์ประกอบความผิด ฐานความผิด และเงื่อนไขการลงโทษ ไว้แตกต่างกัน หากตีความรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ว่า “**เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด**” หมายความว่ารวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย ก็จะมีคามหมายกว้างครอบคลุมถึงคำพิพากษาอันถึงที่สุดในความผิดตามกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับ จะทำให้ขอบเขตการยอมรับอำนาจศาลของรัฐอื่นขยายออกไปอย่างกว้างขวางอีกด้วย ทั้งไม่อาจถ่วงหรือตรวจสอบความชอบด้วยหลักนิติธรรมของกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศ และขัดต่อหลักการต่างตอบแทน อันทำให้อำนาจอธิปไตยทางศาลของไทยถูกกระทบกระเทือนอย่างมีนัยสำคัญ แม้ข้อเท็จจริงในคดีฟังได้ว่า **ผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาของศาลแขวงมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ แต่ไม่ใช่คำพิพากษาศาลไทย** ผู้ถูกร้องจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) และไม่มีเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ด้วย

88

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๗ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เคยต้องโทษจำคุก ๖ เดือน ตามคำสั่งศาลฎีกาในคดีละเมิดอำนาจศาล และสภานายความมีคำสั่งให้ลบชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากทะเบียนนายความ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเสนอชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ย่อมเป็นการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ หมวด ๑ ข้อ ๘ ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ หมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ด้วย ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) แล้ว รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) โดยให้นำมาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต่อไป

89

หมายเหตุ :

๑. คดีนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ลาออกจากตำแหน่งก่อนศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ไม่มีเหตุที่จะต้องวินิจฉัยกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๑
๒. ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยประเด็นว่า อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญกับศาลฎีกาทับซ้อนกันหรือไม่ โดยวินิจฉัยว่า การวินิจฉัยว่ารัฐมนตรีผู้ใดมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ อย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อการวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม เป็นคดีรัฐธรรมนูญโดยแท้ ส่วนหน้าที่และอำนาจของศาลฎีกาในวินิจฉัยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ อย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) เพื่อเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของส.ส. ส.ว. และสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ แม้ศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาพิจารณาข้อเท็จจริงในมูลเหตุเดียวกัน แต่เป็นคดีคนละประเภท เพราะเหตุจากวิธีพิจารณา คดี วัตถุประสงค์ของการดำเนินคดี และสภาพบังคับแตกต่างกัน

90